

# PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY w Sosnowcu

41-200 Sosnowiec ul. Pogotowia 1

 [psse.sosnowiec@pis.gov.pl](mailto:psse.sosnowiec@pis.gov.pl)

<http://psse.sosnowiec.pl>

## Sekretariat PPIS

32 266 55 38

32 266 28 23

## Zastępca PPIS, Kierownik Działu Nadzoru Sanitarnego

32 266 28 23 wew 53

## Oddział Nadzoru Sanitarnego:

### Sekcja Epidemiologii

32 266 28 23 wew 41

### Sekcja Higieny Żywności,

### Żywnienia i Przedmiotów Użytku

32 266 28 23 wew 35

### Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska

32 266 28 23 wew 47

### Sekcja Higieny Pracy

32 266 28 23 wew 40

### Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

32 266 28 23 wew 48

### Sekcja Zapobiegawczego

### Nadzoru Sanitarnego

32 266 28 23 wew 43

### Promocja Zdrowia

32 266 28 23 wew 48

### Oddział Ekonomiczny

32 266 28 23 wew 45

### Oddział Administracyjny

32 266 28 23 wew 44

### Kadry

32 266 28 23 wew 42

### Kasa

32 266 28 23 wew 33

### fax:

32 266 38 83

Sosnowiec, dnia 01.04.2019 r.

PPIS/ 0612-1/2019

BIURO RADY MIEJSKIEJ  
w Sosnowcu

41-200 Sosnowiec, ul. Zwycięstwa 20

W odpowiedzi na pismo nr BRM.0012.3.6.2019.MG z dnia 15.03.2019r.  
– Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sosnowcu informuje, o  
podejmowanych działaniach dotyczących problemu narkomani w mieście  
zgodnie z posiadanymi kompetencjami:

## Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych, w tym dopalaczy:

*Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Sanitarnego i w związku z Ustawą o  
przeciwdziałaniu narkomanii, która zabrania w Polsce wytwarzania, sprzedaży i  
reklamy wszelkich środków zastępczych, problem ich dostępności nadal istnieje.*

Od 2015 roku mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży, Śląski  
Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach oraz Śląski Kurator  
Oświaty zainicjowali kompleksowe działania profilaktyczne poprzez  
wprowadzenie w całym województwie programu przygotowanego przez  
Ministerstwo Zdrowia oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.  
„Smak życia czyli debata o dopalaczach” / autorstwa profesora Krzysztofa  
Wojcieszka /.

*niepodległa*

POLSKA  
STULECIE ODZYSKANIA  
NIEPODLEGŁOŚCI

Celem programu jest:

- profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży;
- dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat podstawowych informacji o kontekście używania tzw. dopalaczy i o samych „dopalaczach” / w celu zwiększenia ostrożności uczestników i zmniejszania ich otwartości na kontakty z tymi produktami /;
- zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy.

Adresatami programu są: dyrektorzy szkół podstawowych, nauczyciele, uczniowie starszych klas szkół podstawowych oraz ich rodzice i opiekunowie.

**W roku szkolnym 2017/2018 program realizowano w 47 sosnowieckich szkołach.**

W programie uczestniczyło: 2840 uczniów i 748 rodziców.

Program „Smak życia czyli debata o dopalaczach” wdrożono poprzez szkolenie warsztatowe dla 38 koordynatorów szkolnych w Szkole Podstawowej Nr 6 w Sosnowcu z udziałem przedstawiciela KM Policji - Wydział Prewencji.

Realizatorzy programu otrzymali materiały edukacyjne w wersji elektronicznej / *plyta CD* /: podręcznik dla nauczyciela, prezentację multimedialną dla nauczycieli i rodziców – „Młodzi, zdrowie a substancję psychoaktywne”, plakat edukacyjny – Dopalamy wypalacie „groźne narkotyki”, ulotki edukacyjne dla uczniów i rodziców.

Koordynatorzy ocenili program jako bardzo ważny i potrzebny biorąc pod uwagę dość częste zjawisko używania środków psychoaktywnych w tym dopalaczy przez młodzież. Podkreślano również duże zaangażowanie uczniów podczas realizacji treści programowych.

**Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2018/2019.**

Następnym programem realizowany z inicjatywy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”, który jest jednym z komponentów Projektu KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.

Celem programu jest:

- dostarczenie uczniom szkół ponadpodstawowych wiedzy pomocnej w kształtowaniu zdrowego stylu życia wolnego od używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, nikotyny, narkotyków, w tym środków zastępczych);

- kształtowanie postaw pomocnych w unikaniu używania substancji psychoaktywnych w kontekście zdrowia kobiet w wieku prokreacyjnym;

Realizatorzy programu otrzymują szczegółowo opracowany podręcznik zawierający materiały merytoryczne i metodyczne pomocne podczas pracy z uczniami. Program realizowany jest metodami aktywizującymi – zajęcia warsztatowe. Realizacja programu obejmuje sześć jednostek lekcyjnych. Program jest bardzo ciekawy i chętnie realizowany przez nauczycieli i uczniów.

**Struktura programu „ARS, czyli jak dbać o miłość” autorstwa profesora Krzysztofa Wojcieszka oparta jest na 3 częściach:**

I część programu: „**Życie i dobre zdrowie podstawowym warunkiem ludzkiej miłości**”.

/ tezy tej części programu wskazują, że życie i dobre zdrowie to najważniejszy warunek miłości; a zażywając substancje psychoaktywne jesteśmy oszukiwani, zmieniają naszą świadomość, powodują problemy/.

II część programu: „**Czy używanie substancji psychoaktywnych może popsuć ludzką miłość?**”.

/ centralnym zagadnieniem jest pokazanie strat, jakie substancje psychoaktywne mogą spowodować w zakresie więzi między mężczyzną a kobietą, jak mogą negatywnie wpłynąć na rozwój człowieka w zakresie tożsamości i zadań związanych z płcią /.

III część programu: „**Substancje psychoaktywne a zdrowie prokreacyjne**”.

/ problematyka zdrowia w aspekcie wpływu obecnych wyborów życiowych – stylu życia – uczestników na zdrowie ich przyszłego potomstwa. Jakie skutki zdrowotne dla potomstwa mogą wywołać substancje psychoaktywne. Budzenie odpowiedzialności w kontekście przyszłych postaw rodzicielskich /.

Realizatorzy programu otrzymali materiały edukacyjne w wersji elektronicznej /płyta CD/.

W roku szkolnym 2017/2018 w programie wzięło udział: **887** uczniów z **19** szkół ponadpodstawowych i **1** szkoły gimnazjalnej oraz **158** rodziców uczniów.

**Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2018/2019.**

Działania **Projektu KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”** realizowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny w partnerstwie z:

- Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Krajowym Biurem d/s Przeciwdziałania Narkomanii,
- Instytutem Medycyny Pracy im. prof. Jerzego Nofera w Łodzi

- Instytutem Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie
- wzmocniono **Kampanią społeczną i medialną pt.**

**“Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”.**

Elementem integrującym działania jest platforma internetowa, która umożliwia prowadzenie działań informacyjno -edukacyjnych on-line ([www.zdrowiewciazy.pl](http://www.zdrowiewciazy.pl)).

W ramach w/w Kampanii prowadzone są w środowisku lokalnym działania profilaktyczne - akcje, eventy, narady z partnerami.

Odbiorcami działań edukacyjnych dotyczących profilaktyki uzależnień z naciskiem na nowe narkotyki - dopalacze są:

- uczestnicy letniego i zimowego wypoczynku,
- dzieci i młodzież uczęszczająca w czasie wakacji do klubów osiedlowych i miejskich,
- dzieci i młodzież korzystająca z ośrodków rekreacyjnych MOSIR w Sosnowcu,
- pracownicy i pacjenci placówek medycznych,
- uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych + dyrektorzy szkół,
- mieszkańcy Sosnowca.

**W ramach projektu oraz kampanii w 2018 roku przeprowadzono 14 akcji profilaktycznych.** Działaniami informacyjno – edukacyjnymi objęto ponad - **17 000** osób.

**Akcja Dopalacze – Wypalacze „Groźne Narkotyki”** powstała z inicjatywy Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego ze względu na obserwowanie niezwykle niepokojącego zjawiska nadmiernego korzystania z psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży szkolnej.

Przeprowadzone działania informacyjno - edukacyjne mają na celu przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się w/w zjawiska, podniesienie świadomości jak i wiedzy na temat niebezpiecznych procesów zachodzących w organizmie podczas zażywania dopalaczy, zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy.

Działania informacyjno - edukacyjne kierowane są do:

młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodziców, kadry pedagogicznej, ogółu społeczeństwa.

Metody lub formy realizacji:

Organizacja akcji informacyjno -edukacyjnych.

Przekazanie materiałów edukacyjnych /ulotki i plakat/ do ośrodków wypoczynku zimowego, letniego dla dzieci.

Zamieszczenie informacji o akcji oraz informacji dotyczących dopalaczy na stronie internetowej psse oraz partnerów biorących udział w akcji.

Wykorzystanie podczas akcji informacyjno -edukacyjnych narkogogli.

Ogółem w 2018 roku edukacją objęto: 17251 osób.

### **DOPALACZE - postępowania prowadzone przez PPIS w Sosnowcu w 2018 roku.**

W roku 2018 nie nadzorowano żadnego podmiotu wprowadzającego do obrotu na terenie miasta Sosnowca środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne / *Policja i Prokuratura jak również mieszkańcy miasta nie zgłaszali przypadków funkcjonowania na terenie Sosnowca obiektów mogących prowadzić działalność w zakresie produkcji lub sprzedaży środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych* /.

**Prowadzono postępowanie wobec podmiotu Alcatraz Sp. z o. o.** w Sosnowcu ul. Kosynierów 44, zarejestrowanego lecz nie prowadzącego działalności gospodarczej na terenie miasta Sosnowca - w związku z wprowadzaniem przez podmiot do obrotu środków zastępczych jako imitacje produktów stosowanych w technikach modelarskich (*imitacja sztucznego puchu do makiet modelarskich, imitacja sztucznego płatka śniegu, imitacja sztucznego mchu mini i sztucznego mchu japońskiego, imitacja sztucznego szronu*).

**Wydano 2 decyzje na podstawie art.52a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na w/w podmiot, o nałożeniu kary pieniężnej w łącznej wysokości 40.000,00 zł (2 x 20.000,00) - za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych w postaci produktów imitacji do makiet modelarskich / *produkty zatrzymane zostały przez Izbę Celną w Łodzi oraz przez funkcjonariuszy policji w Sosnowcu* /.**

**W 2018 r. w ramach współpracy z Wydziałem Kryminalnym Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu przeprowadzono 12 postępowań w związku z przekazanymi produktami stanowiącymi środki zastępcze, które zostały zatrzymane u posiadających te produkty w ramach działań operacyjnych i postępowań przygotowawczych przez policję/ *1 postępowanie w dalszym ciągu jest w toku* /.**

We wszystkich przekazanych do rozpatrzenia sprawach **nie udowodniono osobom fizycznym wprowadzania do obrotu środków zastępczych** w związku z czym wydano 11 decyzji umarzających wszczęte w tym zakresie postępowania administracyjne ( jedno postępowanie w toku).

We wrześniu 2018 r. w związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 20 lipca 2018 r. odesłano 6 spraw przesłanych przez Miejską Komendę Policji z uwagi na włączenie części substancji będących dopalaczami do wykazu narkotyków / po nowelizacji przepisów spadła ilość spraw przesyłanych przez Wydział Kryminalny Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu - rozpatrzono jedynie 2 sprawy/.

Skonfiskowane produkty były w postaci: suszu roślinnego, białego proszku oraz tabletek i zawierały w swoim składzie substancje o działaniu psychoaktywnym:

**NEP, N-etylopentylon, MDPHP, AB-Chminaca, MDMA-Chminaca, 5-F-ADB, N-etylonorpentedron, 3-CMC, FUB-AMB, MAB-Chminaca RM, MDMA-Chmica, Etylofenidat.**

Obecnie zabezpieczono ~ 3921 sztuk opakowań środków zastępczych w postaci proszku i suszu roślinnego / z przeznaczeniem do utylizacji /.

W lutym 2018 r. przekazano do utylizacji 267 produktów będących środkami zastępczymi zabezpieczonych przez organy Policji / utylizację w/w produktów przeprowadziło Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. Zakład Utylizacji Odpadów w Katowicach ul. Hutnicza 8 /.

**W 2018 r. nie pobierano w terenie żadnych próbek środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych do badań laboratoryjnych.**

Przeprowadzono ponowne badania weryfikujące wyniki badań przekazanych produktów w przypadku trzech prowadzonych spraw.

W związku z czym wydano jedną decyzję płatniczą dotyczącą zwrotu kosztów za przeprowadzone badania (*dot. Alcatraz Sp. z o. o.*) na kwotę 734,31 zł.

**W postępowaniach egzekucyjnych od 2014 roku nie udało się wyegzekwować kwoty w wysokości ogółem 319 790,89 zł z kar pieniężnych (305 913,51 zł) oraz kwoty zwrotu kosztów badań (13 877,38 zł).**

W 2018 r. odnotowano **ogółem 206 przypadków zatruc dopalaczami.**

**W 2018 roku nie odnotowano na terenie Sosnowca żadnego śmiertelnego zatrucia dopalaczami.**

Do chwili obecnej w 2019 r. nie wszczynano żadnych postępowań w ramach współpracy z Wydziałem Kryminalnym Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu w związku z przekazanymi produktami stanowiącymi środki zastępcze, które zostały zatrzymane u posiadających te produkty w ramach działań operacyjnych i postępowań przygotowawczych.

## ANALIZA ZGŁOSZEŃ PODEJRZEŃ ZATRUCÍ ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI

„dopalaczami” w okresie: 2017- 31.03.2019.

Dane pochodzą z codziennych raportów kierowanych z:

1. Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego Sp. z o.o. Sosnowiec ul. Szpitalna 1
2. Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II Sp. z o.o. Sosnowiec ul. Gabrieli Zapolskiej 3
3. Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 5 Sosnowiec Pl. Medyków 1
4. Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego Szpital Sosnowiec ul. Kościelna 13

*W powyższych analizach uwzględniono zatrucia osób z terenu Sosnowca.*

### 2017 rok

Miesiąc	Ilość osób zatrutych „dopalaczami”	Ilość osób hospitalizowanych z powodu zatrucia „dopalaczami”	Zgon spowodowany "dopalaczami
styczeń	3	1	0
<b>luty</b>	<b>8</b>	<b>3</b>	0
marzec	4	1	0
kwiecień	4	1	0
maj	3	0	0
czerwiec	5	1	0
<b>lipiec</b>	<b>8</b>	<b>4</b>	0
sierpień	3	1	0
wrzesień	3	1	0
październik	6	5	0
listopad	2	0	0
grudzień	4	2	0
<b>RAZEM</b>	<b>53</b>	<b>20</b>	<b>0</b>

### 2018 rok

Miesiąc	Ilość osób zatrutych „dopalaczami”	Ilość osób hospitalizowanych z powodu zatrucia „dopalaczami”	Zgon spowodowany „dopalaczami
styczeń	3	3	0
luty	0	0	0
marzec	7	2	0
kwiecień	4	1	0
maj	5	4	0
czerwiec	7	2	0
lipiec	5	3	0
<b>sierpień</b>	<b>8</b>	<b>5</b>	<b>0</b>
wrzesień	2	0	0
październik	3	1	0
listopad	4	2	0
grudzień	1	0	0
<b>RAZEM</b>	<b>49</b>	<b>23</b>	<b>0</b>

## 2019 rok

Miesiąc	Ilość osób zatrutych „dopalaczami”	Ilość osób hospitalizowanych z powodu zatrucia „dopalaczami”	Zgon spowodowany "dopalaczami"
styczeń	1	1	0
luty	1	1	0
marzec	2	0	0
<b>RAZEM</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>0</b>

  

ROK	Ilość osób zatrutych "dopalaczami"	Ilość osób hospitalizowanych z powodu zatrucia "dopalaczami"	Zgon spowodowany "dopalaczami"
<b>2017</b>	<b>53</b>	<b>20</b>	<b>0</b>
<b>2018</b>	<b>49</b>	<b>23</b>	<b>0</b>
<b>2019</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>0</b>
<b>RAZEM</b>	<b>106</b>	<b>45</b>	<b>0</b>

### Porównawcze dane krajowe zgłoszonych przypadków zatruc nowymi substancjami psychoaktywnymi / materiał źródłowy – GIS /

Rok	Ilość osób zatrutych "dopalaczami" - dane krajowe	Ilość osób zatrutych "dopalaczami" - woj. śląskie	Miejsce w skali kraju - woj. śląskie	Zgon spowodowany "dopalaczami" - dane krajowe	Zgon spowodowany "dopalaczami" - woj. śląskie	Zgon spowodowany "dopalaczami" dane z terenu Sosnowca
<b>2015</b>	<b>7359</b>	<b>1854</b>	<b>I</b>	<b>21</b>	<b>8</b>	<b>2</b>
<b>2016</b>	<b>4369</b>	<b>987</b>	<b>II</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>1</b>
<b>2017</b>	<b>4230</b>	<b>1262</b>	<b>I</b>	<b>21</b>	<b>* brak danych</b>	<b>0</b>
<b>2018</b>	<b>4257</b>	<b>1114</b>	<b>I</b>	<b>65</b>	<b>16</b>	<b>0</b>
<b>RAZEM</b>	<b>20215</b>	<b>5217</b>		<b>109</b>	<b>25*</b>	<b>4</b>

\* - brak danych może powodować niedoszacowanie liczby sumarycznej.

### PODSUMOWANIE:

- dopalacze stanowią nową generację narkotyków syntetycznych;
- w skali kraju obserwuje się narastające zagrożenie dla zdrowia publicznego;
- na rynku narkotykowym stwierdzana jest coraz częściej obecność substancji o **ostrej toksyczności**, o czym świadczy rosnąca ilość zgonów / wyniki danych krajowych i wojewódzkich /;
- w celu poprawy skuteczności przeciwdziałania ww. zagrożeniom dla zdrowia wprowadzono **ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej ( Dz. U. poz. 1490 )** jak również **rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w/s wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. poz. 1591)**. **Przepisy mają przede wszystkim umożliwić skuteczniejszą oraz szybszą ochronę społeczeństwa przed niebezpiecznymi substancjami;**



- powyższe rozwiązanie legislacyjne utrwaliło funkcjonujący system, ale przede wszystkim nałożyło **obowiązek zgłaszania ostrych przypadków** zatruc oraz **rejestracji zgonów** / umożliwia to wczesne rozpoznawanie i adekwatne na zagrożenie reagowanie oraz wzmacnia postępowanie z zakresu oceny ryzyka stwarzanego przez substancje psychoaktywne /;
- jak wynika z dostępnych raportów, w skali kraju obserwuje się zauważalny **wzrost liczby zgłaszanych zatruc/podejrzeń zatruc** narkotykami klasycznymi;
- nadal na terenie **województwa śląskiego (obok łódzkiego) utrzymuje się niepokojąco wysoka liczba** osób, u których rozpoznano zatrucie substancjami psychoaktywnymi;
- na podstawie zbieranych raportów zaważono, na terenie miasta Sosnowca, **tendencję spadkową** zgłaszanych przypadków zatruc substancjami psychoaktywnymi /dane porównawcze za I kwartał w latach 2015-2019/;
- **od ponad 3 lat nie zanotowano na terenie Sosnowca zgonu** z powodu zażycia substancji psychoaktywnej (ostatni zgon zarejestrowano w styczniu 2016 roku);
- PPIS w Sosnowcu nadal prowadzi działania zmierzające do minimalizacji zagrożeń związanych z ww. problemem;
- nadal najistotniejszym pozostaje **profilaktyka i edukacja**, a co za tym idzie szeroko zakrojone działania promujące właściwe, nie zagrażające zdrowiu i życiu, zachowania.

*Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny  
w Sosnowcu  
lek. med. Zbigniew Cebo*